

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o umiestňovaní krmív na trh a ich používaní“

KOM(2008) 124 v konečnom znení – 2008/0050 (COD)

(2009/C 77/21)

Rada sa 18. marca 2008 rozhodla podľa článku 37 a článku 152 ods. 4 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o umiestňovaní krmív na trh a ich používaní“

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 2. septembra 2008. Spravodajcom bol pán ALLEN.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 447. plenárnom zasadnutí 17. a 18. septembra 2008 (schôdza zo 17. septembra 2008) jednohlasne prijal nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 EHSV víta predložený návrh nariadenia, ktorý vypracovala Komisia.

1.2 EHSV víta návrh uvedený v článku 4 ods. 1 a článku 5 ods. 1, podľa ktorého sa príslušné časti nariadenia o hygiene krmív a nariadenia o potravinovom práve budú vzťahovať na krmivá pre spoločenské zvieratá ako aj pre zvieratá určené na výrobu potravín.

1.3 Je dôležité, aby kontrolné orgány mali prístup ku všetkým informáciám týkajúcim sa zloženia alebo uvádzaných vlastností krmív umiestnených na trhu, aby bolo možné overiť presnosť informácií uvedených na etikete.

1.4 Prevádzkovatelia krmovinárskych podnikov, ktoré umiestňujú krmivá na trh EÚ po prvýkrát alebo používajú krmivá či krmne suroviny dovezené z tretích krajín, musia zabezpečiť, aby uvedený tovar z dovozu splňal rovnaké normy ako krmivá a krmne suroviny vyrobené v EÚ. Kontrolné orgány musia mať možnosť túto skutočnosť overiť.

1.5 Je nevyhnutné zabezpečiť, aby osoby poskytujúce informácie na bezplatnej zákazníckej telefonickej linke uvedenej na etikete krmív pre spoločenské zvieratá boli primerane kvalifikované a aby dokázali na otázky zákazníkov promptne odpovedať.

1.6 Na všetky prípady by sa mal vzťahovať článok 17 ods. 1 písm. a) a b). To znamená, že na označení krmných zmesí musí byť vždy uvedená kategória zvierat, ktorým je krmivo určené, ako aj pokyny na jeho správne používanie.

2. Zdôvodnenie

2.1 V súčasnosti je obeh krmných surovín a krmných zmesí regulovaný piatimi starými smernicami Rady a približne 50 po-

zmeňujúcimi a vykonávacími aktmi. Právne predpisy sú preplnené mnohými krížovými odkazmi, ktoré komplikujú ich jednotné chápanie a vykonávanie v jednotlivých členských štátoch. Napríklad dva členské štáty použili smernicu v súvislosti s povoleným obsahom vitamínu D3 v krmných zmesiach odlišným spôsobom.

2.2 Len s 2,6 % krmných zmesí vyrobených v EÚ sa obchoduje v rámci Spoločenstva, čo naznačuje isté obchodné prekážky a nedostatočný súlad pri uplatňovaní jestvujúcich smerníc.

2.3 Je potrebné pripomenúť, že 5 miliónov chovateľov hospodárskych zvierat z EÚ-25 vyprodukovalo v roku 2005 mlieko a bravčové, hydinové, hovädzie a teľacie mäso v celkovej hodnote 129 miliárd EUR. Pri nákupe krmných zmesí sa zaplatilo 37 miliárd EUR. Krmovinárske odvetvie EÚ (s výnimkou krmív pre spoločenské zvieratá) priamo zamestnáva 100 000 ľudí v približne 4 000 prevádzkach.

2.4 Z hľadiska kvantity patrí približne 48 % použitých krmív medzi objemové krmivá vyrobené v poľnohospodárskych podnikoch, t. j. tráva, siláž, seno, kukurica, atď. Zakúpené krmne zmesi tvoria 32 % krmív.

2.5 Približne 62 miliónov domácností v EÚ chová spoločenské zvieratá. Trh EÚ s krmivami pre spoločenské zvieratá má hodnotu približne 9 miliárd EUR ročne a priamo zamestnáva 21 000 ľudí.

2.6 Etiketa slúži na účely presadzovania, vysledovateľnosti a kontroly a tiež ako zdroj informácií pre používateľa.

2.7 Zazneli obavy, že súčasné právne predpisy týkajúce sa označovania krmív pre spoločenské zvieratá môžu zavadzať zákazníkov pokiaľ ide o kvalitu a povahu zložiek obsiahnutých v krmivách pre spoločenské zvieratá.

3. Definície krmív pre zvieratá

3.1 Krmivá pre zvieratá sa delia do 4 kategórií:

- a) krmne suroviny, ktoré sú určené na kŕmenie zvierat buď priamo (ako napr. tráva alebo zrná obilnín) alebo po spracovaní na krmne zmesi;
- b) krmne doplnkové látky sú látky ako napr. mikroorganizmy alebo prípravky (iné ako krmne suroviny a premixy), ktoré sa zámerne pridávajú do krmív na konkrétny účel;
- c) krmne zmesi sú zmesi krmných surovín, ktoré môžu obsahovať doplnkové látky určené na orálne kŕmenie zvierat ako kompletne alebo doplnkové krmivá;
- d) medikované krmivá sú krmivá s obsahom veterinárnych liekov určené na kŕmenie zvierat bez potreby ďalšieho spracovania.

3.2 Krmne suroviny a krmne zmesi sú zďaleka najbežnejšími druhmi používaných krmív.

4. Návrh Komisie

4.1 Návrh je súčasťou otvoreného programu Komisie pre zjednodušenie. Je v súlade s politikou Komisie zameranou na lepšiu právnu úpravu a s Lisabonskou stratégiou.

4.2 Všeobecné pravidlá umiestňovania krmív na trh, vrátane krmív pre spoločenské zvieratá, v súčasnosti upravuje niekoľko smerníc podľa druhu krmiva. Existuje smernica 79/373/EHS o krmných zmesiach a smernica 93/74/EHS stanovujúca zásady pre obchodovanie krmív určených na zvláštne nutričné účely („diétne krmivá“). Smernica 96/25/ES obsahuje všeobecné pravidlá pre obchodovanie krmív určených na výživu zvierat, ktoré patria do kategórie krmných surovín (tzv. „bioproteíny“). Tento návrh nariadenia zefektívňuje, zjednodušuje, aktualizuje a modernizuje uvedené ustanovenia.

4.3 Nariadenie o prenosných spongiformných encefalopatiách (č. 999/2001) zakazuje kŕmiť zvieratá určené na výrobu potravín mäso-kostnou múčkou. Nariadenie o vedľajších živočíšnych produktoch (č. 1774/2002) stanovuje podmienky pre tieto produkty, ak sú určené na kŕmenie zvierat. Nariadenie o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách (č. 1829/2003) stanovuje pravidlá pre používanie geneticky modifikovaných krmív. Nariadenie o hygiene krmív (č. 183/2005) je zamerané na zaistenie bezpečnosti pri výrobe krmív. Tieto nariadenia, ktoré boli stanovené podľa nového integrovaného prístupu k bezpečnosti potravín „z farmy na stôl“ sa nemenia.

4.4 Všeobecným cieľom navrhovaného nového nariadenia je konsolidácia, zrevidovanie a modernizácia smerníc o obehu a označovaní krmných surovín a krmných zmesí.

4.5 Zásada subsidiarity sa uplatňuje, pokiaľ návrh nepatrí pod výhradnú právomoc Spoločenstva. Návrh je v súlade so zásadou proporcionality, pretože zosúladzuje regulačný rámec pre obchodovanie s krmivom a jeho používanie.

4.6 Návrh odstraňuje zbytočné a neefektívne povinnosti týkajúce sa označovania. Tentoraz sa navrhuje, aby požiadavky na označovanie zložiek boli rovnaké ako požiadavky na označovanie potravín. Nové pravidlo by už nevyžadovalo uvedenie percentuálneho podielu všetkých surovín, ale iba uvedenie ich presného poradia podľa hmotnosti. Všetky krmne suroviny obsiahnuté v krmnej zmesi pre zvieratá určené na výrobu potravín musia byť v súčasnosti uvedené na etikete ako percentuálny podiel z celkovej hmotnosti, avšak s toleranciou $\pm 15\%$. Chovatelia hospodárskych zvierat nemôžu získať skutočný percentuálny podiel inkorporácie. Nový návrh stanovuje, že ak výrobca dobrovoľne uvedie percentuálne podiely, budú to musieť byť presné hodnoty. Presné percentá musia byť taktiež uvedené v prípade surovín obsiahnutých v krmných zmesiach, ktoré sú menovite uvedené na etikete. Chovateľ môže napokon žiadať podrobnejšie informácie o zložení krmív než je zostupné poradie surovín podľa ich hmotnosti. Takéto informácie by mohol výrobca odmietnuť poskytnúť iba v prípade, ak by sa tým prezradilo obchodné tajomstvo.

4.7 Na etikete musí byť jasne uvedené meno prevádzkovateľa krmovinnárskeho podniku, ktorý po prvýkrát umiestňuje krmnu zmes na trh EÚ.

4.8 Všetky informácie, ktoré sú na etikete uvedené dobrovoľne, musia byť presné a pre konečného používateľa zrozumiteľné.

4.9 Komisia bude povinná viesť a aktualizovať zoznam surovín, ktorých umiestnenie na trh je zakázané. Komisia môže navyše prijať usmernenia objasňujúce rozdiely medzi krmnými surovinami, krmnými doplnkovými látkami a veterinárnymi liečivami.

4.10 Požiadavky na schvaľovanie pred uvedením na trh musia byť úmerné riziku, aby bolo možné zabezpečiť, že nové krmne suroviny budú primerane špecifikované na správne používanie. Integrovaný prístup k bezpečnosti potravín „z farmy na stôl“ [podľa nariadenia (ES) č. 178/2002] umožňuje bezpečne obmedziť byrokráciu v tejto oblasti. V prípade bioproteínov a nových krmných surovín nie je odôvodnené, aby pred uvedením na trh všetky prechádzali schvaľovacím systémom.

4.11 V dôsledku silnejšej hospodárskej súťaže o základné obilie medzi oblasťami krmív, potravín a palív pretrvávajú rastúci trend pridávania vedľajších produktov do krmivných dávok. Nedo-
statok presných informácií o výrobku prispieva k nedosta-
točnému využívaniu týchto surovín.

4.12 Navrhuje sa, aby sa všetky zainteresované strany (a používatelia) zapojili do vypracovania katalógu krmivných surovín, ktorý by bol úplnejší a lepšie prispôbený vývoju trhu ako súčasný neúplný zoznam obsiahnutý v smernici. Zúčast-
nené strany by boli podporované aj pri zostavovaní dvoch kódexov osvedčených postupov Spoločenstva pri označovaní: jedného pre krmivá pre spoločenské zvieratá a druhého pre krmivá pre zvieratá určené na výrobu potravín. Komisia by mala poskytovať poradenstvo pri vypracovávaní dobrovoľného katalógu a kódexov Spoločenstva, ktoré budú podliehať závereč-
nému schváleniu v Komisii (koregulácia).

4.13 Uvádzanie krmivných doplnkových látok na etiketách by bolo vo všeobecnosti povinné len pre citlivé látky. Ostatné doplnkové látky by sa mohli uvádzať na dobrovoľnej báze v súlade s kódexom osvedčených postupov zainteresovaných strán schváleným koreguláciou.

4.14 V prípade krmiva pre spoločenské zvieratá je cieľom zlepšiť vhodnosť jeho etikiet, pomôcť osobám kupujúcim tieto krmivá a zabrániť zavádzajúcemu označovaniu. Všetky údaje týkajúce sa nutričného zloženia musia byť vedecky overiteľné a presné. Podľa článku 19 musí byť na etikete krmív pre spoločenské zvieratá uvedené bezplatné telefónne číslo, ktoré zákazníkovi umožní získať informácie o použitých krmivných doplnko-
vých látkach a krmivných surovinách, ktoré sú označené podľa kategórií.

4.15 S krmivami určenými na zvláštne nutričné účely sa môže ako s takými obchodovať, ak spĺňajú uvádzané základné nutričné charakteristiky, ako je povolené a uvedené v zozname zostavenom v súlade s článkom 10. Podľa článku 13 ods. 3 sa v označení alebo prezentácii krmiva nesmie tvrdiť, že zabezpečí prevenciu alebo liečbu choroby.

4.16 Označovanie a prezentácia krmiva nesmie používateľa zavádzať. Údaje povinného označovania musia byť uvedené v plnom rozsahu na viditeľnom mieste na obale.

4.17 Prevádzkovateľ krmovinárskeho podniku, ktorý umiestňuje krmivá na trh EÚ po prvýkrát, je zodpovedný za údaje na etikete a zabezpečuje ich prítomnosť a obsahovú presnosť.

5. Všeobecné pripomienky

5.1 Úroveň bezpečnosti potravín a krmív sa vďaka novému všeobecnému potravinovému právu, nariadeniu o hygiene krmív a ich vykonávacím opatreniam výrazne zlepšila. Zdokonalenie systému vyšetrovateľnosti, zavedenia zásady analýzy rizík

a kritických kontrolných bodov (HACCP) v krmovinárskejších podnikoch zabezpečuje lepšiu celkovú bezpečnosť krmív.

5.2 Je veľmi dôležité, aby žiadna z navrhovaných zmien neohrozila bezpečnostné normy, ktoré sú v prípade zvierat určene-
ných na výrobu potravín nevyhnutné.

5.3 Prevádzkovatelia krmovinárskejších podnikov musia štátnym orgánom poskytnúť všetky informácie potrebné na overenie náležitého dodržiavania pravidiel.

5.4 Zníženie administratívneho zaťaženia je zvyčajne veľmi vítané, pretože v mnohých oblastiach sú administratívne požiadavky nadmerné.

5.5 V žiadnom prípade neprichádza do úvahy otázka, či povoliť kŕmenie prežúvavcov určených na výrobu potravín mäsokostnou múčkou. Nariadenie o prenosných spongiformných encefalopatiách (č. 999/2001) v súčasnosti zakazuje kŕmiť prežúvavce mäsokostnou múčkou. Mäsokostná múčka sa môže používať v krmivách pre spoločenské zvieratá. V tomto návrhu nariadenia sa nepredkladajú žiadne zmeny v súvislosti s používaním mäsokostnej múčky, nakoľko táto téma nepatrí do oblasti pôsobnosti tohto návrhu nariadenia. Táto otázka by mala byť rozpracovaná v rámci návrhu nariadenia určujúceho hygienické predpisy vzťahujúce sa na vedľajšie živočíšne produkty, ktoré nie sú určené na ľudskú spotrebu.

5.6 Výroba krmivných zmesí sa zvyčajne nachádza blízko miesta chovu zvierat. Výrobné zariadenia sa teda často nachádzajú vo vidieckych oblastiach s obmedzenou možnosťou zamestnania v inej oblasti. Pokiaľ ide o prepravu krmív do poľnohospodárskych podnikov, je tiež praktické mať k dispozícii miestny distribučný systém, vďaka ktorému sa dá vyhnúť nevyhnutnosti jazdenia s dodávkovými automobilmi na veľké vzdialenosti, čím sa znížia emisie skleníkových plynov.

5.7 Komisia zdôrazňuje, že vnútorný trh EÚ s kŕmivými zmesami je malý, a tvrdí, že navrhované nariadenie zlepší hospodársku súťaž tým, že povzbudí rast vnútorného trhu EÚ s kŕmivými zmesami.

6. Konkrétne pripomienky

6.1 EHSV vo všeobecnosti víta návrh na zjednodušenie, zosúladenie a zlepšenie administratívnej účinnosti odvetvia krmív pre zvieratá.

6.2 Navrhované nové nariadenie prenáša väčšiu slobodu a zodpovednosť na prevádzkovateľov krmovinárskejších podnikov. Článok 12 ods. 1 stanovuje, že výrobca krmív má byť zodpovedný za údaje označenia a má zabezpečiť ich prítomnosť a vecnú presnosť a údaje musia tiež spĺňať ustanovenia tohto nariadenia, ako aj ustanovenia uvedené v iných relevantných

nariadeniach, ako napr. 183/2005, 178/2002 a 1831/2003. Zatiaľ čo nariadenie č. 88/2004 stanovuje všeobecné pravidlá pre výkon úradných kontrol na preskúmanie dodržiavania príslušných predpisov, Potravinový a veterinárny úrad (FVO) musí zabezpečiť dôsledné uplatňovanie. Prevádzkovatelia krmovínarských podnikov, ktoré umiestňujú krmivá na trh EÚ po prvýkrát sa musia podrobiť primeraným kontrolám, aby sa zistilo, či dovážané produkty majú rovnakú kvalitu ako produkty pochádzajúce z EÚ.

6.3 Toto prenesenie väčšej zodpovednosti na výrobcov krmiva, aby regulovali svoje odvetvie, znamená, že ak sa objaví závažný problém s krmivom kontaminovaným toxickými látkami alebo s krmivom škodlivým pre hospodársky chov zvierat alebo pre životné prostredie, najmä v oblasti nových krmných surovín, mohlo by prísť k závažným škodám v odvetví chovu zvierat na určených výrobu potravín ešte pred prijatím adekvátnych protiopatrení. Ak výrobca nemá dostatočné finančné zdroje, aby túto situáciu riešil, tak by to mohlo viesť ešte k vážnejším problémom.

6.4 Zákazník odvetvia výroby krmív, to znamená chovateľ hospodárskych zvierat, potrebuje zodpovedajúcu ochranu v prípade krízy vyplývajúcej z následných finančných, sociálnych a ekonomických strát. Tieto úvahy je potrebné začleniť do osobitného rámca a v súlade so správou Komisie Európskemu parlamentu a Rade „o existujúcich právnych predpisoch, systémoch a postupoch v členských štátoch a na úrovni Spoločenstva, týkajúcich sa zodpovednosti v potravinárstve

a krmivárstve, a o možných systémoch finančných záruk v krmivárstve“⁽¹⁾.

6.5 V tejto oblasti musíme postupovať veľmi opatrne, pretože v minulosti prišlo k veľmi závažným chybám.

6.6 Je nepravdepodobné, že vnútorný trh EÚ s krmnými zmesami pre zvieratá určené na výrobu potravín bude výraznejšie rásť, pretože zákazníci uprednostňujú obchodné vzťahy s miestnymi prevádzkovateľmi krmovínarských podnikov. Táto situácia by sa mohla zmeniť, ak by kontrolu nad odvetvím výroby krmív pre zvieratá prevzali nadnárodné spoločnosti.

6.7 Existuje riziko, že nadnárodné spoločnosti sa budú snažiť o získanie kontroly nad veľkou časťou výroby krmív pre zvieratá, čím by sa obmedzila hospodárska súťaž. Ak by k tomu prišlo, viedlo by to k veľkému poklesu počtu závodov na výrobu krmív a zvýšeniu obchodu v rámci EÚ. Neznamená to však, že na trhu sa zosilní hospodárska súťaž.

6.8 Čo sa týka krmív pre spoločenské zvieratá, majitelia spoločenských zvierat potrebujú zodpovedajúce poradenstvo o tom, ktoré krmivo je najlepšie pre ich zviera, a nie zoznam obsiahnutých zložiek. Je tiež dôležité uviesť primerané množstvá krmiva pre konkrétne spoločenské zviera a tiež informáciu, či je krmivo doplnkové alebo úplné.

6.9 Vzhľadom na rastúci globálny dopyt po bielkovinách je veľmi potrebné výrazne zvýšiť investície do výskumu a vývoja v odvetví výroby krmív.

V Bruseli 17. septembra 2008

predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 246, 20.10.2007, s. 12.